

fast ved Lov, at disse politiske Rettigheder, som Befolkningen har, skal den ogsaa have Lov til at udøve, og at ingen skal kunne forhindre den i at udøve sin Ret. Dette anser jeg for meget mere nødvendigt end Grundlovsdagen, skønt jeg ogsaa anser det for rigtigt af politiske Grunde, at naar Grundlovsdagen en Gang er bleven en national Festdag, bør den ogsaa gøres til Fredag for alle, der have politisk Interesse, og som det maa være ønskeligt at give Interesse for de politiske Anliggender.

Saa er der endelig den næste Bestemmelse om offentlige Forsamlinger og offentlige Forlystelser. Da den gældende Helligdagslov indeholder en Bestemmelse med Hensyn til, hvorledes Myndighederne have at forholde sig lige overfor offentlige Forsamlinger og Forlystelser, kan jeg ikke sige, at der er noget til Hinder for at forandre en Bestemmelse, som allerede findes i den nugældende Helligdagslov. Jeg kan altsaa ikke se, at den Hindring, som den sidste ærede Taler omtalte, skulde være til Stede for at vedtage, at disse Forsamlinger og Forlystelser kunne finde Sted paa den Maade, som var foreslaaet i det Forslag, som blev sendt her op i Hjør. Jeg holder det for at være ret nødvendigt, at man, saamtidigt med at man indskrænker Arbejdstiden, saa ogsaa giver Arbejderne en Mulighed for at kunne benytte deres Fritid paa en saa hensigtsmæssig og forædlende Maade som muligt, og det er jo dette, som Lovparagraffen skulde tilsigte. Den tilsigter nemlig dette, at den Fritid, som Arbejderne ville saa efter det Lovforslag, som oprindeligt blev forelagt, og som jeg ogsaa ønsker maa blive Ketteknor for den Form, som dette Lovforslag med Tiden maa saa, skal man give dem Lejlighed til at benytte paa en for dem saa frugtbringende Maade som muligt, og da er det efter min Mening ret nødvendigt, at der kan tillades dem gode og forædlende Fornøjelser. At tillade, at offentlige Forsamlinger med Foredrag og Diskussion om almindelige Anliggender, som interessere Befolkningen og ligge den paa Hjerte, kunne afholdes, anser jeg for at være en ligefrem Konsekvens af, at man skaffer noget mere Frihed for den brede Befolkning. At der efter min Mening for Tiden ikke er tilstrækkelig Frihed i saa Henseende, som den ærede sidste Taler nævnte, skal jeg tillade mig at nævne Eksempler paa. Der er for Tiden en Bevægelse oppe blandt Søfolkene for at forbedre deres Arbejdsvilkaar. Disse Folk leve ikke under de almindelige Arbejdsvilkaar som andre Arbejdere og kunne ikke komme sammen til de Tider, hvor almindelige Arbejdere kunne komme sammen,

kunne vanstelig komme i Land sent om Aftenen, naar de skulle tilbage til Skibene paa Rheden eller i Havnen. Medens andre Arbejdere kunne gaa til Møder og Forsamlinger om Aftenen, ere de temmelig nøbde til at gøre det om Dagen, og navnlig om Søndagen, da det som oftest er den eneste Tid, de have til deres Raadighed. Som Følge deraf have Sømcændene benyttet Søndag Formiddag til at afholde Forsamlinger for at drøfte deres Anliggender. De have gjort det i god Tro, idet de ikke mente, at det var Forlystelser, der var hverken Sang eller Musik eller saadanne Ting, det var kun Diskussion om deres egne Sager. Men hvad stete? Da de havde afholdt et saadant Møde her i København, fik nogle af dem Tilsigelse til at møde i den offentlige Politiret og bleve i Genhold til Helligdagsloven, saa vidt jeg erindrer, idømte en Bøde. Jeg skal ikke saa nøje sige, om det blev en Bøde, eller om de slap med en Advarsel, det erindrer jeg ikke saa nøje i Djeblibbet, men i alt Fald, det blev i den offentlige Politiret kendt som ulovligt, at disse Folk afholdt Forsamlinger paa den eneste Tid, de havde til at drøfte deres Anliggender. Naar man har et saadant Eksempel for Dje under de nuværende Forhold, tror jeg, der er Syn for Sagen for, at det er ret nødvendigt at udvide Bestemmelsen om Tilladelse til at holde offentlige Forsamlinger om Søndagen, navnlig naar man vil tage den Opfordring til Følge, som jeg vil tillade mig at stille til det høje Ting, nemlig at udvide det foreliggende Forslag til at omfatte de Arbejdere, som det fra først af tilsigtede at gavne, og ikke indskrænke det til dette snævre Omraade, som det her foreslaas i denne Lov. Med disse Bemærkninger skal jeg anbefale Lovforslaget til videre Fremme og ønske, at det høje Ting vil tage Hensyn til de Bemærkninger, jeg har fremsat, og ikke frygte for at gøre Lovforslaget for vidtgaaende, al den Stund Bevægelsen gaar stærkere og stærkere i Retning af at skaffe saa megen Frihed som muligt. I den Retning blive Opfattelserne bestandig klarere og klarere, og hvis man indskrænkede Lovforslaget til kun at omfatte det her foreslaaede, vil man, frygter jeg, om kort Tid komme til at fortryde det, idet man da vil se, at der virkelig har været Trang til en hel Del mere, end man har faaet; og har man først faaet en saadan Lov vedtagen, frygter jeg, at det ikke er saa let at saa Sagen tagen op igen og saa den forandret. Saaledes vil der kunne gaa en lang Aarrække, inden Spørgsmaalet atter kan komme frem, og de Arbejdere og de Folk, der trænge til denne Frihed, der oprindeligt var F-